

Пісковець Ірина Ярославівна

Конспекти уроків з історії України у 5 класі з тем: «Історико-географічні регіони України та їх особливості»,

«Територіальне розташування та історичне походження рідного міста/села.

Практична робота: Позначення і надписування на контурній карті історико-географічних регіонів, території рідного краю»

Вчитель історії та правознавства

Пісківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Пісківської сільської ради

Костопільського району Рівненської області

Робота підготовлена у жовтні 2017 року

Тема. Історико-географічні регіони України та їх особливості

Мета. Ознайомити учнів з поняттям «історико-географічний регіон» та з поділом України на регіони, охарактеризувати їх особливості. Розвивати вміння працювати з історичною картою, історичними текстами. Виховувати інтерес до історії своєї держави.

Очікувані результати. Після цього уроку учні знатимуть, як описати і показати на карті територіальні межі окремих історико-географічних регіонів України; розумітимуть поняття «історико-географічний регіон» та як природні умови можуть впливати на життя людей (на прикладі окремих історико-географічних регіонів України); умітимуть визначити географічне розташування й природні умови названих учителем історико-географічних регіонів.

Обладнання: підручник, атлас, карта України.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань та формування умінь і навичок.

I. Підготовчий етап та перевірка вивченого (10 хв.)

1. Перевірка готовності класу до уроку

2. Активізація пізнавальної діяльності учнів

Бліц-опитування - назвати сусідів сучасної України, етапи творення української держави, коли завершилося творення.

II. Основний етап (25-30 хв.)

1. Оголошення теми, визначення навчальних цілей (очікуваних результатів) уроку.

Нагадую учням про те, що Україна пройшла тривалий період розвитку та має давню традицію. Її територіальні межі розширювались поступово, тому й носили назви залежно від географічних чинників. Оголошую тему уроку та формулюємо завдання уроку.

2. Опрацювання нового навчального матеріалу. Формування та вдосконалення вмінь і навичок.

Розповідь вчителя про поняття «історико-географічний регіон». Історико-географічний регіон – це умовний поділ території країни на частини (регіони) за

певними ознаками, які властиві тільки їм: особливостей історичного розвитку, єдності мови чи релігії, природних бар'єрів, розвитку торгівлі тощо.

- 1) Робота з історичною картою – назвати історико-географічні регіони України, описати їх географічного положення, використовуючи як орієнтир географічні об'єкти, розміщення відносно кордону, інших регіонів тощо. Описати їх природні умови та визначити, як вони впливають на життя людей. (*Учитель за потреби доповнює та уточнює відповіді учнів.*)
- 2) Випереджувальні завдання учнів. Міні-дослідження учнів про один із регіонів: чому отримав таку назву, що цікавого є у цьому регіоні, чим сподобався (з демонстрацією на карті).

III. Завершальний етап (10 хв.)

Для підведення підсумків уроку пропоную учням

- здійснити уявну подорож Україною: назвати і показати на карті історико-географічні регіони України, рухаючись із заходу на схід, з півночі на південь, за течією річки Дніпро тощо;
- визначити природні умови Північного Причорномор'я, Полісся тощо;
- закінчити речення (прийом «Незакінчене речення») «на сьогоднішньому уроці я дізнався\лась, - навчився\лась», назвати регіон, у якому ми живемо, сусідні регіони.

Домашнє завдання

Підготувати інформацію про походження назви нашого села.

Тема. Територіальне розташування та історичне походження рідного міста/села.

Практична робота: Позначення і надписування на контурній карті історико-географічних регіонів, території рідного краю

Мета. Поглибити знання учнів про історичне походження рідного населеного пункту; розвивати вміння працювати з доступними джерелами інформації, працювати з історичною та контурною картою; виховувати інтерес до минулого свого краю та зацікавленість предметом.

Очікувані результати. Після цього уроку учні знатимуть територіальне розташування рідного міста/селища/села; розумітимуть як історики визначають межі населених пунктів (міст, селищ і сіл); умітимуть скласти розповідь про походження назви населеного пункту; позначити і надписати на контурній карті територію рідного краю, рідне місто/селище/село.

Обладнання: додатковий матеріал, атлас, контурна карта.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань та формування умінь і навичок.

I. Підготовчий етап та перевірка вивченого (10 хв.)

1. Перевірка готовності класу до уроку

2. Активізація пізнавальної діяльності учнів

Звертаю увагу учнів на те, що на попередньому уроці вони ознайомилися з поділом України на історико-географічні регіони. Для їх повторення пропоную пограти в гру «Я знаю 5 історико-етнографічних регіонів» та «Упізнай регіон»:

1. свою назву я отримав через густі ліси – Полісся;
2. мене назвали через назву поселення «слобода» - Слобожанщина;
3. мені назву дало плем'я, яке проживало тут – Таврія;
4. слово «сіль» кельтською мовою звучить «гал» - Галичина;
5. за горами Карпатами, тому – Закарпаття;
6. тільки тут ростуть найміцніші дерева – Буковина;
7. за порогами Дніпра розташоване – Запоріжжя;
8. місто Велинь дало назву цьому регіону – Волинь;
9. спустившись з гір, ми йдемо по долині, а регіон – Поділля;
10. місцевість між Дністром, Черемошем і Карпатами, що утворювали кут – Покуття;
11. на берегах Дніпра розміщені – Лівобережжя і Правобережжя;
12. на Півночі Чорного моря розміщене - Причорномор'я.

II. Основний етап (25-30 хв.)

1. Оголошення теми, визначення навчальних цілей (очікуваних результатів) уроку. Мотивація навчальної діяльності

У передньому слові зазначаю, що до кожного регіону належить велика кількість більших та менших міст і містечок, сіл і селищ. Кожне з них займає певну територію, має своє місце на карті та свою назву.

2. Опрацювання нового навчального матеріалу. Формування та вдосконалення вмінь і навичок.

1) Історичне походження рідного міста/села

Робота у групах. Представлення випереджувального завдання про походження назви свого населеного пункту, райцентру, обласного центру. Доповнення вчителем результатів роботи учнів.

2) Практична робота: позначення на контурній карті історико-географічних регіонів, території рідного краю. Інструктаж вчителя щодо виконання. Самостійна робота з історичною та контурною картою.

III. Завершальний етап (10 хв.)

Для підбиття підсумків уроку пропоную виконати таке завдання: приліпити назви історико-географічних регіонів на схематичне зображення території України на шкільній дошці (або використати географічну карту України). Позначити територію рідного краю.

Прийом «Незавершене речення»: що навчився\лась сьогодні на уроці? що дізнався\лась сьогодні на уроці? Що сподобалось? Про що ще хотіли б дізнатись?

Домашнє завдання: підготуватись до уроку узагальнення та тематичного контролю; скласти у зошиті кросворд із 6 слів з теми «Де відбувається історія».